

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 140/05-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. júna 2005 predbežne prerokoval sťažnosť R. K., akciová spoločnosť, K., zastúpenej advokátom JUDr. V. S., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obo 28/2002 z 3. septembra 2002 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Obdo V 4/2003 z 29. septembra 2004, a takto

rozhodol:

Sťažnosť R. K., akciová spoločnosť, odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2004 doručená sťažnosť R. K., akciová spoločnosť, V. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. V. S., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obo 28/2002 z 3. septembra 2002 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 4/2003 z 29. septembra 2004.

Predmetom konaní, ktorých rozsudky sú namietané sťažovateľkou z hľadiska porušenia jej základných práv, je zaplatenie peňažnej sumy zvýšenej o úroky z omeškania, ktorej právnym základom je žalovaným neuhradená cena za práce vykonané sťažovateľkou v prospech žalovaného. Pohľadávka sťažovateľky prešla na postupníka na základe zmluvy o postúpení pohľadávky, na základe ktorej sa dohodla tiež odplata za postúpenie pohľadávky s termínom splatnosti do 30 dní od podpísania tejto zmluvy (do 16. marca 1999), ako aj možnosť jednostranného odstúpenia od zmluvy sťažovateľky v prípade omeškania postupníka so zaplatením dohodnutej odplaty s tým, že po zrušení zmluvy odstúpením sa postúpená pohľadávka vracia späť k postupcovi. Pretože postupník svoj záväzok nespĺnil riadne a včas, sťažovateľka 29. marca 1999 odstúpila od zmluvy o postúpení pohľadávky zo 16. februára 1999. Medzitým však došlo 20. februára 1999 medzi postupníkom a žalovaným k vzájomnému započítaniu pohľadávky. Sťažovateľka podala 12. júna 2000 žalobu o zaplatenie peňažnej sumy vo výške svojej pohľadávky voči žalovanému zvýšenej o úroky z omeškania.

Krajský súd v Nitre, ktorý rozhodoval vo veci ako prvostupňový súd, rozhodol rozsudkom č. k. 16 Cb 125/00-75 z 23. októbra 2001 tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke uplatnenú pohľadávku. Proti tomuto rozhodnutiu sa žalovaný odvolal a najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 Obo 28/2002 z 3. septembra 2002 prvostupňový rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol. Pri svojom rozhodovaní vychádzal odvolací súd z toho, že uplatnená pohľadávka sťažovateľky voči žalovanému zanikla 20. februára 1999 vzájomným zápočtom medzi postupníkom a žalovaným. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka dovolanie.

O dovolaní sťažovateľky najvyšší súd ako dovolací súd rozhodol rozsudkom sp. zn. Obdo V 4/2003 z 29. septembra 2004 tak, že dovolanie sťažovateľky zamietol.

V odôvodnení svojho rozsudku sa dovolací súd v podstate stotožnil s názorom odvolacieho súdu, keď konštatoval, že rozhodujúce pre využitie možnosti účinného odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávky je, dokedy a či pohľadávka, ktorá bola predmetom odstúpenia, existovala. Podľa názoru dovolacieho súdu zo žiadneho právneho ustanovenia nevyplýva, že postupník pohľadávky, vo vzťahu ku ktorej bol od 16. februára 1999 veriteľom, nemohol vzájomne započítať túto pohľadávku so žalovaným. Podľa názoru dovolacieho súdu sa toto konanie postupníka nedá posudzovať ako konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, avšak jednoznačne, v rozpore so zásadou poctivého obchodného styku je, že postupník za pohľadávku dohodnutú odplatu nezaplatil tak, ako sa v zmluve o postúpení pohľadávky voči sťažovateľke zaviazal. Keďže pohľadávka v čase odstúpenia od zmluvy sťažovateľkou už neexistovala, pretože zanikla započítaním, sťažovateľ sa už nemohol stať veriteľom pohľadávky voči žalovanému.

Rozsudkom odvolacieho súdu sp. zn. 1 Obo 28/2002 z 3. septembra 2002 a rozsudkom dovolacieho súdu sp. zn. Obdo V 4/2003 z 24. septembra 2004 došlo podľa názoru sťažovateľky k porušeniu jej základných práv a slobôd upravených v čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 3 ústavy a v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Sťažovateľka argumentuje v prípade namietania porušenia čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 3 ústavy tým, že odvolací súd aj dovolací súd „v *praktickej rovine*“ osvedčili hmotnoprávny stav, v ktorom sťažovateľka konajúca po celý čas v súlade so zákonom a s príslušnými dohodami nedostala od žalovaného dohodnutú cenu za vykonané práce ani tomu zodpovedajúcu odplatu od postupníka za postúpenie pohľadávky voči žalovanému. Naproti tomu žalovaný a postupník, ktorí porušili svoje povinnosti voči sťažovateľke, si vzájomné veriteľsko - dlžnícke vzťahy „*efektne*“ vysporiadali prostredníctvom uplatnenej pohľadávky sťažovateľky. Odvolací súd a dovolací súd svojím postupom a rozhodnutím poskytlí právoplatnú a definitívnu ochranu právnym úkonom žalovaného a postupníka.

Sťažovateľka vidí porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v tom, že označené súdy nevyhodnotili a neuplatnili príslušné zákonné ustanovenia v súlade s účelom

základného práva na súdnu ochranu, že na ujmu práv sťažovateľky poskytli právnu ochranu bezprávnemu stavu, čím sťažovateľke odopreli náležitú a dôvodnú právnu ochranu zodpovedajúcu právu na jej súdnu ochranu v smere efektívnej a účinnej ochrany jej vlastníckeho práva k pohľadávke. Sťažovateľka namieta arbitrálnosť a rigidnosť postupu všeobecných súdov pri aplikácii príslušných právnych predpisov bez uvádzania ďalších ústavnoprávných a zákonných dopadov rozhodnutí súdov na jej hmotnoprávne postavenie.

Sťažovateľka vzhľadom na uvedeného navrhuje, aby ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. I Obo 28/2002 zo dňa 3. septembra 2002 a rozsudkom sp. zn. Obdo V 4/2003 zo dňa 29. septembra 2004 porušil právo sťažovateľa R. K., a. s. vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 v spojitosti s čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, jeho právo domáhať sa súdnej ochrany jeho vlastníckeho práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. I Obo 28/2002 zo dňa 3. septembra 2002 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Obdo V 4/2003 zo dňa 29. septembra 2004 a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V súvislosti s odmietnutím sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavný súd uvádza, že o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť

k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh možno preto považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

1. Sťažovateľka namieta porušenie označených základných práv rozsudkom odvolacieho súdu sp. zn. 1 Obo 28/2002 z 3. septembra 2002.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že v danom prípade bola právomoc poskytnúť ochranu ňou označených základných práv, ktorých porušenie namieta, v súlade s uplatnením princípu subsidiárnej právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v systéme všeobecných súdov, a preto ústavný súd túto časť sťažnosti sťažovateľky odmietol v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou pre nedostatok právomoci.

2. Sťažovateľka namieta porušenie označených základných práv aj rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 4/2003 z 29. septembra 2004.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ústavný súd uvádza, že podľa jeho konštantnej judikatúry k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby (II. ÚS 8/01) alebo ak by v prípade opravných konaní všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zatavil konanie o ňom bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím (IV. ÚS 115/03). V prípade sťažovateľky však nešlo o odmietnutie majúce za následok porušenie základných práv, ale o prípad, keď právo na spravodlivé konanie a základné právo na súdnu ochranu boli v celom rozsahu realizované, aj keď nie podľa subjektívnych názorov

sťažovateľky. Všeobecné súdy prejednali jej vec a rozhodli o nej, avšak sťažovateľka nemala v konaní úspech. Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu však aj neúspech v konaní (napr. potvrdenie napadnutého rozhodnutia súdom vyššieho stupňa) napĺňa obsah základného práva zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zakotveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ak inak nedošlo k porušeniu ústavnoprosesných princípov konania pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd preto posudzoval, či sťažovateľkou namietaná rigidnosť a arbitrálnosť rozhodovania by mohla naplniť znaky porušenia sťažovateľkou označených základných práv z dôvodu, že označené súdy aplikovali príslušné právne predpisy bez uvádzania širších ústavnoprávných a zákonných dopadov na hmotnoprávne postavenie sťažovateľky. Iné argumenty sťažovateľka neuviedla.

Podľa názoru ústavného súdu sa dovolací súd vo svojom rozsahu dostatočným spôsobom, bez znakov rigidnosti a arbitrálnosti vysporiadal s námietkami sťažovateľky, keď v odôvodnení rozsudku sp. zn. Obdo V 4/2003 z 29. septembra 2004 uviedol:

„Základnou otázkou dôvodnosti dovolania je posúdenie aktívnej legitímácie žalobcu pohľadávku vo výške 3 249 608,30 Sk voči žalovanému uplatňovať, teda či žalobca mohol od zmluvy o postúpení pohľadávok účinne odstúpiť, i keď podľa bodu IV. predmetnej zmluvy bol oprávnený od zmluvy o postúpení pohľadávok odstúpiť za predpokladu, že postupník odplatu za postúpenú pohľadávku v stanovenej lehote nezaplatí, ktorá skutočnosť nastala. Dôvodom, pre ktorý podľa odvolacieho súdu žalobca od zmluvy o postúpení pohľadávok odstúpiť nemohol, je fakt, že v čase, keď žalobca žalovanému oznámil, že od zmluvy o postúpení pohľadávok odstupuje dňa 29. 3. 1999, postúpená pohľadávka už neexistovala, nakoľko zanikla vzájomným započítaním pohľadávok medzi postupníkom a tretím subjektom. Žalobca žiadnym hodnoverným dôkazom nepreukázal, že postupník pohľadávku, ktorú nadobudol zmluvou o postúpení zo dňa 16. 2. 1999, od ktorého termínu sa stal veriteľom tejto pohľadávky, nemohol pohľadávku započítať. Jednoznačne v čase od 16. 2. 1999 žalobca stratil dispozičné právo s pohľadávkou disponovať, ktoré právo práve na základe zmluvy o postúpení zo dňa 16. 2. 1999 získal postupník K.– K., s. r. o. Zo zmluvy o postúpení nevyplýva, že účinnosť tejto zmluvy bola podmienená zaplatením odplaty za postúpenú pohľadávku. Z obsahu zmluvy o postúpení pohľadávok pre postupcu (žalobcu) existovala možnosť za určitých podmienok od tejto zmluvy o postúpení pohľadávok odstúpiť.

Odvolaací súd však správne konštatoval, že i keď splnenie podmienky pre vznik oprávnenia na odstúpenie od zmluvy o postúpení nastalo, nebolo možné práve pre zánik pohľadávky postúpenej od zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 16. 2. 1999 odstúpiť. Rozhodujúce pre využitie možnosti na účinné odstúpenie od zmluvy o postúpení pohľadávky, teda na navrátenie do pôvodného stavu je, aby pohľadávka, ktorá bola predmetom postúpenia, existovala. V danom prípade v čase, keď žalobca postupníkovi oznámil, že od zmluvy o postúpení odstupuje, postúpená pohľadávka neexistovala. Zo žiadneho právneho ustanovenia nevyplýva, že postupník pohľadávku, ktorej v čase od 16. 2. 1999 bol veriteľom, si túto započítať nemohol. Toto konanie sa nedá posudzovať, ako tvrdí žalobca v dovolaní, za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. Jednoznačné je, že v rozpore so zásadou poctivého obchodného styku je, že postupník, teda nie žalovaný, za pohľadávku dohodnutú odplatu nezaplatil tak, ako sa v zmluve o postúpení pohľadávky voči postupcovi zaviazal. Odvolaací súd správne v dôvodoch rozhodnutia konštatoval, že žalobca voči žalovanému stratil oprávnenie vymáhať pohľadávku titulom jeho práva na zaplatenie ceny požadovať, nakoľko zmluvou o postúpení zo dňa 16. 2. 1999 prestal byť veriteľom tejto pohľadávky, keďže pohľadávka vzájomným zápočtom medzi postupníkom a tretím subjektom zanikla, a preto žalobca už nemohol účinne od zmluvy o postúpení pohľadávky odstúpiť, a teda stať sa veriteľom pohľadávky voči žalovanému.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.) dovolanie žalobcu označil z uvedených dôvodov za právne nedôvodné a s odkazom na ustanovenie § 243b O. s. p. dovolanie zamietol.“

V súvislosti s namietanou neústavnosťou konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov ústavný súd uvádza, že ústavný súd síce zisťuje, či v konaní pred všeobecnými súdmi došlo/nedošlo k porušeniu ústavnoprocených princípov konania (čl. 46 až 50 ústavy), táto právomoc ústavného súdu však zásadne nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov pri svojej rozhodovacej činnosti (IV. ÚS 115/03).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 4/2003 z 29. septembra 2004 na základe argumentov uvádzaných

sťažovateľkou nemožno považovať ani za arbitrálny, ani rigidný, preto túto časť sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. Sťažovateľka ďalej namieta, že rozsudkom dovolacieho súdu sp. zn. Obdo V 4/2003 z 29. septembra 2004 došlo aj k porušeniu jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 3 ústavy.

Ústavný súd uvádza, že ochranu vlastníckeho práva poskytujú všeobecné súdy, a preto je právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu tomuto základnému právu v zásade vylúčená. Poskytnutie ochrany tomuto základnému právu by prichádzalo do úvahy na úrovni ústavného súdu v prípade zistenia porušenia základného práva na súdnu ochranu.

Vychádzajúc z týchto skutočností ústavný súd odmietol túto časť sťažnosti pre nedostatok právomoci.

Vzhľadom na rozhodnutie ústavného súdu bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2005